Material didàctic TRENCANT EL SILENCI

Proposta educativa per a secundària sobre Txetxènia

CRÈDITS

Campanya organitzada per:

LLIGA DELS DRETS DELS POBLES

Amb el suport pedagògic

EdPAC

Amb el suport de:

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

creative commons

SOU LLIURES DE:

- copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra
- fer-ne obres derivades

AMB LES CONDICIONS SEGÜENTS:

- **Reconeixement**. Heu de reconèixer els crèdits de l'obra de la manera especificada per l'autor o el llicenciador (però no d'una manera que suggereixi que us donen suport o rebeu suport per l'ús que feu l'obra).
- **No comercial**. No podeu utilitzar aquesta obra per a finalitats comercials.
- **Compartir amb la mateixa llicència**. Si altereu o transformeu aquesta obra, o en genereu obres derivades, només podeu distribuir l'obra generada amb una llicència idèntica a aquesta.

PRESENTACIÓ

(…) Sobre todo, sean siempre capaces de sentir en lo más hondo cualquier injusticia cometida contra cualquiera en cualquier parte del mundo. Es la cualidad más linda de un revolucionario.

C*arta de despedida del Che a sus hijos*

Tothom hem sentit parlar de la guerra a l'Iraq, i gairebé tothom dels conflictes actuals a Sudan. Potser no sabem què és el que realment ha passat o està passant –sovint accedim només a *una versió*– però els diferents mitjans de comunicació s'han encarregat de parlar-ne (ha tingut ressò mediàtic)

Però algú ens informa sobre els conflictes del Sàhara Occidetal? I el de República Democràtica del Congo? O el que hi ha a Txetxènia? Des dels mitjans massius no ens arriba informació. I quan n'hi ha, sovint és superficial i no aprofundeix en les seves causes. Una vegada més, interessos sociopolítics o –directament– el des-interès, ens priva de saber què passa i com estan patint persones que també viuen a la *societat de la informació*.

A més de les guerres –algunes de les quals cobreixen els mitjans–, hi ha molts altres conflictes armats de baixa –com el de Nicaragua a l'època de la revolució Sandinista– o alta intensitat.

> Quan els conflictes són violents –cap a les persones i el seu entorn–, no són tractats com a guerres i es bloquegen els canals d'informació fora del territori afectat, s'anomenen **conflictes oblidats**.

Dels seus actors, de les seves víctimes, de les persones refugiades o desplaçades, de les persones venedores i/o usuàries d'armes... no es fan ressò els diaris, les ràdios o les televisions convencionals, ni compten amb l'interès de la comunitat internacional.

Txetxènia –una nació de la Federació Russa– n'és un d'ells. Per aquest motiu l'ONG la Lliga dels Drets dels Pobles ha iniciat una campanya sota el lema **Txetxènia: Trenquem el silenci**, des de la que es duen a terme diferents accions d'informació i sensibilització en relació al conflicte txetxè. La iniciativa contempla:

1. **L'exposició fotogràfica** Txetxènia: Trenquem el silenci.
2. **Publicacions de divulgació** sobre la realitat del país.
3. **El web** www.txetxenia.org
4. **Tallers a centres educatius** per una persona experta de l'entitat.
5. **El material didàctic** Trencant el silenci per a l'ensenyament secundari.

El **material didàctic per a secundària** que teniu entre mans –o pantalles– està format per un quadern metodològic, 8 fitxes de treball i material de suport.

QUADERN METODOLÒGIC

DESCRIPCIÓ

Un dels eixos de la campanya Trenquem el silenci és promoure la **implicació dels joves catalans en la construcció de la pau** –al món en general i a Txetxènia en particular– i en la construcció d'alternatives. Per aquest motiu i adreçats específicament a joves, s'han realitzat dos documents:

- → Un fullet de divulgació –no necessita d'un referent educatiu.
- → El material didàctic per a que el professorat de secundària disposi d'eines educatives específiques.

El disseny de la proposta d'activitats s'ha realitzat tenint en compte:

Autonomia	Si bé el treball de la totalitat de les fitxes serà més ric, cada activitat té sentit per si mateixa. Cap d'elles demana el treball previ d'una altra.
Sostenibilitat	Per evitar un malbaratament de recursos, enlloc d'una edició escrita del quadern s'ha fer una d'electrònica. Cada centre educatiu imprimirà i fotocopiarà únicament el que hagi de menester.
Facilitat d'accés i difusió	El seu format en *.pdf permet accedir al material des del web de la campanya (www.txetxenia.org) i facilita la seva tramesa institucional i entre professorat interessat per correu electrònic.
Varietat	Les 8 activitats proposades aborden els objectius generals de la campanya de sensibilització des de diferents àrees de treball i coneixement. Poden ser aplicades en diferents contexts acadèmics (ciències socials, art, tutories, treballs de síntesi de trimestres, etc.)

OBJECTIUS GENERALS

- Fomentar la sensibilització sobre els conflictes oblidats i els drets humans.
- Conèixer els deures i les responsabilitats de la comunitat internacional amb la població civil que viu en situació de violència armada.
- Afavorir actituds crítiques davant les proclames bel·licistes, la incitació a la guerra i el militarisme en general (UNESCO, 1980).
- Donar a conèixer el conflicte txetxè, les seves causes i les conseqüències que provoca en la seva població.

ÀMBITS ACADÈMICS D'APLICACIÓ

Les activitats es poden treballar a:

Tutories	Es tracta de l'espai acadèmic on el professor o professora disposa de més flexibilitat i autonomia. A més, tradicionalment són unes hores en les que s'inclouen activitats no acadèmiques
Crèdits variables o de síntesi	Especialment en aquells que treballin aspectes relacionats amb la cultura de la pau, solidaritat entre pobles, sensibilització Nord - Sud, etc.
Matèria Ciències socials, geografia i història	Des del centre d'interès Txetxènia s'hi poden abordar les temàtiques d'aquesta àrea de coneixement.
Setmanes blanques	En aquestes setmanes hi entren activitats i temàtiques diferents a les habituals als centres de secundària.

ACTIVITATS UNA A UNA

Activitat	Descripció
1. NO VOLEN QUE HO SAPIGUEM	Es dóna a conèixer estratègies per amagar o distorsionar informació i es convida l'alumnat a fer una cerca sobre la realitat del poble txetxè.
2. UNES IMATGES QUE NO VALEN 1.000 PARAULES	A partir d'una projecció al centre de deu imatges seleccionades de l'exposició *Trenquem el Silenci*, l'alumnat li posa un títol a cadascuna i es contrasta amb la realitat fotografiada.
3. LA TXETXÈ I EL CATA	Des de la relació hipotètica d'un noi català i una noia txetxena, es comparen les condicions de vida dels països amb els drets humans garantits i les de territoris amb un nivell de conflicte molt alt.
4. NENS, GRANADES, ÀVIES I FUSELLS	Amb la projecció del documental *Entrevistes a Txetxènia*, l'alumnat reflexiona sobre el conflicte txetxè i les conseqüències per a la seva població.
5. UN (ALTRE) VIATGE DE FI DE CURS	Es proposa fer un viatge de fi de curs a Txetxènia amb l'oferta de l'agencia de viatges ARMA'T (DE VALOR) –a la què s'exposen els riscos del viatge–, per donar a conèixer la duresa de les condicions de vida d'aquest país.
6. DRETS O TORÇATS?	A partir de la recopilació dels alumnes sobre els drets fonamentals garantits de la població catalana, es fa una comparació amb els que en té la població txetxena.
7. ELS CONFLICTES A NO OBLIDAR	Situar a un mapa de Peters els conflictes bèl·lics actuals i els països on es donen violacions dels drets humans.
8. LLIBERTAT D'EXPRESSAR-SE O MATAR L'EXPRESSIÓ	Aprofundir en la manca de llibertat d'expressió de l'època franquista, el dret que ara té garantit l'alumnat, i es compara amb la situació de Txetxènia.

Activitat 1/ NO VOLEN QUE HO SAPIGUEM

DESCRIPCIÓ

Es dóna a conèixer estratègies per amagar o distorsionar informació i es convida l'alumnat a fer una cerca sobre la realitat del poble txetxè.

ADREÇAT A

1r i 2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM

OBJECTIUS

- Promoure l'interès per conèixer i buscar informació sobre Txetxènia.
- Prendre una postura crítica davant la manipulació informativa a què estem sotmesos.

DESENVOLUPAMENT

1. El professor o la professora explica algunes estratègies que s'apliquen per tal que nosaltres no disposem d'informació i coneixements de realitats que interessa restin amagades. La presentació es pot realitzar en base a aquest quadre:

Estratègia	Descripció	Exemple
Distorsió	La informació es manipula de forma descarada o subtil, per tal de forjar una opinió favorable a certs interessos.	Endesa mostra una imatge exterior d'empresa amb consciència ecològica i sostenible. Tanmateix –entre moltes altres– el poble maputxe i les seves terres ancestrals de Xile, han estat agredides per aquesta empresa espanyola. La pel·lícula que ho mostra *Apaga y vámonos* està boicotejada en els canals comercials.
Visió parcial	De la realitat només se'ns mostra una cara, donant a conèixer únicament aspectes que podem percebre com positius i minimitzant o amagant d'altres.	Del Mc Donald's coneixem la seva rapidesa, el seu menjar o el seu pallasso. Però no que participa en la desforestació de l'Amazònia o que posa tot tipus de traves a la sindicació de qui hi treballa.
Negació	S'actua com si un fet no hagi existís i s'esborren o amaguen proves que mostren la seva existència.	Amb l'atemptat de les torres bessones de Nova York els serveis informatius del govern dels EUA van dir que un avió s'havia estavellat al Pentàgon. Com era fàcilment demostrable que no havia estat veritat, no s'ha tornat a fer cap esment a aquest *tercer avió* ni de text ni visual (com si no hagués existit).

2. Es demana a l'alumnat que posi en comú altres exemples de realitats no fetes públiques o manipulades.
3. Es presenta Txetxènia, com un país en conflicte del qual no tenim notícia pels canals majoritaris. En grups de 4 o 5 persones, cal que busquin amb els canals que tinguin a seu l'abast (llibres, hemeroteca, internet, etc.) la realitat d'aquest territori.
4. Passat el temps de recerca, cada grup exposa a tota la classe la informació obtinguda sobre aquest país.

TEMPORALITZACIÓ

15 min	Explicació inicial sobre la informació
15 min	Recollida d'exemples de manipulació mediàtica
5 min	Encàrrec de la recerca sobre Txetxènia
35 min	

Recerca en fonts d'informació sobre Txetxènia

30 min	Posta en comú del resultat del treball d'estudi
10 min	Conclusions
40 min	

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Donar a conèixer mitjans de comunicació no majoritaris que informen de realitats més fiables (periòdics Directa o Diagonal, revista Illacrua, publicacions d'ONG –revistes Papers, La Magalla, etc.)
+ Fer aquestes preguntes, convidar l'alumnat a buscar la resposta o a oferir una font:
  - Sabeu que cobra una dona treballadora d'un país asiàtic per elaborar unes bambes Nike?
    http://www.ropalimpia.org/empresas/detail.php?id=5
  - Sabeu que cobra un camperol d'Amèrica Llatina per un kilogram de cacau?
  - Sabeu com es crien els porcs de cria industrial que mengem i com repercuteix en el món la seva alimentació?
    http://www.themeatrix.com/intl/spain/dub/
    http://www.odg.cat
  - Sabeu els drets dels treballadors de la Coca Cola a Colòmbia?
  - Sabeu que està fent amb el medi ambient a Bolívia la Repsol?
    http://repsolmata.info/
+ Donar de referència el web www.txetxenia.org per mantenir-se informat sobre aquest país.

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 2/ UNES IMATGES QUE NO VALEN 1.000 PARAULES

DESCRIPCIÓ

A partir d'una projecció al centre de deu imatges seleccionades de l'exposició "Trenquem el Silenci", l'alumnat li posa un títol a cadascuna i es contrasta amb la realitat fotografiada.

ADREÇAT A

1r i 2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM

OBJECTIUS

- Conèixer el conflicte bèl·lic a Txetxènia, les seves causes i conseqüències.
- Fer visibles les conseqüències dels conflictes armats.
- Provocar sentiments i emocions sobre el conflicte txetxè.

DESENVOLUPAMENT

1. Es projecten a l'aula les deu imatges seleccionades de l'exposició "Trenquem el silenci". Individualment l'alumnat escriu un títol o peu de foto, segons allò que suggereixi cada fotografia.
2. Finalitzada la projecció, cada persona comparteix amb la resta del grup, els títols que han donat a les imatges que més els han impactat.
3. Posteriorment es tornen a projectar les fotografies però simultàniament el professor/a o algun alumne/a llegeix els textos annexats de cada imatge.
4. Es fa un debat final comparant la realitat amb les intuïcions de l'alumnat.

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Escollir una música de fons per al 1r passi de les imatges.
+ Organitzar una exposició per la resta dels alumnes del centre educatiu amb les fotografies que els alumnes escollin, afegint algun dels títols que han donat a les imatges.
+ Encarregar una redacció on l'alumnat construeixi la història personal d'algun de les persones protagonistes de l'exposició *Trenquem el Silenci*.
+ Recomanar el web www.txetxenia.org per veure la resta de fotografies de l'exposició i conèixer més detalladament el conflicte.

MATERIALS I TEMPORALITZACIÓ

10 min	Explicació de l'activitat
10 min	1a Projecció de les imatges
10 min	Lectura dels títols i comentaris
10 min	2a Projecció de les imatges
15 min	Debat final
55 min	

- Annex ELS TEXTOS DE LES IMATGES
- Imatges descarregades en *.ppd a www.txetxenia.org/matdidactic.htm
- Visualitzador d'imatges digitals (pantalla o projector multimèdia)
- Paper
- Llapis o bolígraf

Annex ELS TEXTOS DE LES IMATGES

Codi	Autor/a i any	Títol	Peu de foto
01	Heidi Bradner 1996	Joves reclutats per l'exèrcit rus durant la guerra	Els joves soldats russos es guardaven a les butxaques l'última carta per enviar a casa. "Marxarem cap a Grozni d'aquí a tres hores per combatre contra els txetxens" deia en Mikhaïl, un jove soldat que bevia vodka per suportar la impressió de la carta que havia escrit als seus pares. "Pare i mare, el vostre fill petit sempre us estimarà. Pregueu als sants per tots nosaltres" era el final de la carta. Unes tres hores després en Mikhaïl va ser llençat a l'atac. Als dos dies, els seus companys van informar que havia desaparegut en combat. Tenia 18 anys i havia nascut a Múrmansk, a milers de quilòmetres de Txetxènia.
02	Enrique del Viso 1995	Palau Presidencial	El Palau Presidencial ha estat bombardejat. La Federació Russa no reconeix el govern txetxè i els seus presidents –malgrat hagin estat escollits democràticament– són considerats terroristes. Només hi ha relacions institucionals amb els governs txetxens pro-russos. Tots els presidents txetxens escollits democràticament han estat assassinats (Dudáyev, Yandarbiev, Maskhàdov i Saludàiev).
03	Enrique del Viso 1995	Reconstrucció d'un edifici d'habitatges	Les reconstruccions dels edificis malmesos per la guerra encara avui continuen. La realitat d'avui continua semblant-se força a la reflectida a la fotografia; les reconstruccions són lentes i s'hi inverteixen molt pocs recursos.
04	Eddy van Wessel 2003	Dona empenyen un sac de patates	Una dona empeny un sac de patates cap a casa seva, abans de l'arribada de l'hivern. L'accés als aliments és limitat i els salaris són molt baixos. El sou mitjà volta pels 100 € mensuals. A més, la taxa d'atur és molt elevada.
05	Eddy van Wessel 1999	Hospital de Grozni	Falta de gairebé tot, llevat de pacients. Ubicats en un espai a sota de l'edifici, molts tenen poques possibilitats de sobreviure per l'escassetat de recursos. Hi ha pocs metges i falten medicaments i utilitari sanitari. I les condicions higièniques són deficients.
06	Eddy van Wessel 1999	Nen txetxè en estat de xoc	Un nen està en estat de xoc després que un bombardeig de l'exèrcit rus sobre casa seva, acabés amb la vida de la major part de la seva família. Un 84% dels infants txetxens té problemes de salut. Al voltant de 42.000 han mort durant les dues guerres.
07	Heidi Bradner 1995	Dona que plora	Una dona plora per la pèrdua d'amics i veïns russos abatuts durant un atac d'artilleria. Molts residents russos de Grozni no tenien parents a les zones rurals per refugiar-se durant els bombardeigs. Heidi Bradner explica la història d'aquesta foto: "Quan conduíem per sortir de Grozni amb una col·lega, vam veure algunes persones a fora, en una cantonada. Un minut després va començar un atac d'artilleria, i vam sortir disparades del cotxe per qüestions de seguretat. Vam tornar enrere per agafar un altre camí per sortir de la ciutat i vam arribar al lloc de l'escena. L'atac s'havia produït exactament allà on es trobaven aquelles persones. Tots eren morts . Dos homes que hi havia darrera s'havien quedat sense cames, però encara estaven parlant i estaven conscients. De fet, un d'ells se'm va dirigir per demanar-me una cigarreta, que jo tenia, ja que sempre en porto algunes a sobre

			per poder passar els punts de control”
08	Eddy van Wessel 1996	Mural amb fotografies de desapareguts	Refugiats txetxens a Ingúixia fan un mural amb fotografies d’homes desapareguts, amb l’esperança que les persones que arriben a la frontera els reconeguin. Les desaparicions de persones a Txetxènia són sistemàtiques. La detenció i posterior *desaparició* de persones és una pràctica habitual per part de les forces russes. Després reclamen diners a les famílies, que paguen per recuperar-los –tant vius com morts.
09	Heidi Bradner 1995	Dona russa víctima d’un tiroteig	Els tiroteigs, els segrests, les desaparicions, els assassinats i les tortures, són constants. Hi ha moltes faccions armades però les principals víctimes, acaba sent la població civil.
10	Teimuraz Gavashbili 2004	Pare i fill es retroben	Pare i fill es retroben després del segrest i posterior *alliberament* d’una escola de Beslan. Al setembre del 2004, un grup de guerrillers txetxens segresta l’escola número 1 de Beslan –república d'Ossètia del Nord. En l’operació feta pel govern de la Federació Russa per alliberar l’escola, van morir 331 persones –186 dels quals eren infants.

Per complementar l’activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l’activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 3/ LA TXETXÈ I EL CATA

DESCRIPCIÓ

Des de la relació hipotètica d'un noi català i una noia txetxena, es comparen les condicions de vida dels països amb els drets humans garantits i les de territoris amb un nivell de conflicte molt alt.

ADREÇAT A

1r i 2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM.

OBJECTIUS

- Prendre consciència del privilegi que suposa ser jove a Catalunya respecte d'altres països.
- Conèixer les condicions de vida i d'estudi dels joves de Txetxènia.

DESENVOLUPAMENT

1. Es divideix la classe en grups de 4-6 persones i a cada un se li donen els textos de la vida de la Txetxè i del Cata.
2. Cada grup llegeix les dues biografies i comenta les diferències entre ambdues realitats.
3. Posteriorment, el professor o professora explica que els dos joves s'han conegut a un camp de treball del Servei Civil Internacional i s'han enamorat. Cada grup haurà de pensar com seria la seva relació de parella en dos moments –a distància i si decidissin viure junts. Per facilitar la reflexió es poden fer aquestes preguntes:

1r moment; quan tenen 16 anys Mantenen la relació a distància	2n moment: quan tenen 18 anys Es plantegen viure a la mateixa ciutat
- Com es poden comunicar? - Amb quines dificultats i manca de mitjans s'hi poden trobar? - Quina reacció podria tenir la família de cadascú (acceptació i suport o rebuig)?	- Amb quines dificultats s'hi trobaria ella- sent de l'Est vivint a Catalunya? - Quins contrasts tindria ell –acostumat a la nostra realitat– si anés a Txetxènia? - Qui tindria més dificultats per adaptar-se? Quines? - Què guanyaria i perdria cadascú si anés a viure al lloc de l'altre/a?

4. S'ajunta tota la classe, s'exposen les conclusions de cada grup i s'obre un debat posterior.

MATERIALS I TEMPORALITZACIÓ

10 min	Explicació de l'activitat
10 min	Lectura biografies i establir les diferències
20 min	Resposta a les preguntes
15 min	Conclusions
55 min	

- Annex LA TXETXÈ
- Annex EL CATA

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Decidir per consens si seria millor que la parella es formés a Txetxènia o a Catalunya.
+ Demanar a l'alumnat d'origen estranger del centre educatiu si la realitat del seu país d'origen té aspectes comuns a la de Txetxènia.
+ Realitzar amb algun institut de Txetxènia alguna tasca periòdica de comunicació –mitjançant correu postal o electrònic–, agermanament o altra acció solidària.

Annex LA TXETXÈ

La Txetxè viu a Grozni, Txetxènia. Hi va néixer ara fa 16 anys. D'allà el que més li agrada és tota la gent que hi coneix, el què no li agrada tant és que bona part de la ciutat estigui destrossada.

Està fent desè curs a l'institut. Li agrada estudiar i ho ha aprovat tot. De totes maneres, el nivell que té és força baix perquè sovint no poden anar a classe. Voldria anar a la Universitat, la seva il·lusió és ser mestre, per ensenyar a les nenes i als nens els costums i la llengua del seu país, però no creu que els seus pares s'ho puguin permetre, el seu pare està a l'atur i la seva mare es dedica a la venda al carrer..

Sempre està molt amoïnada pel seu futur i el de la seva família; no sap com serà, ni el que li pot passar.

L'institut li queda força allunyat de casa. Per arribar-hi ha de caminar uns trenta minuts –sempre acompanyada de la mare–, perquè és perillós anar sola i no hi ha transport públic.

Els seus professors i professores no sempre estan de bon humor. Hi ha dies que –encara que ho intentin dissimular– tothom sembla molt neguitós i trist. En canvi hi ha altres dies –encara que pocs– en els que se celebren festes populars escoltant música tradicional i fent un dinar col·lectiu de *Vinakh Noodles* –un plat típic txetxè. A l'institut no treballen amb llibres de text i fa massa fred per concentrar-se. La Txetxè diu que fins que les finestres de les aules no tinguin vidres –i segurament no en tindran en tot l'hivern– en aquelles aules és impossible fer classes; però les fan.

La Txetxè no es queixa mai del seu institut, coneix a una veïna que va a un altre centre on tots els alumnes han de fer les classes repartits en només dues aules, perquè tota la resta està en ruïnes. Ella almenys té una aula pròpia. L'estona de l'institut és l'únic moment que té per estar amb les seves amigues. Fora d'allà no poden quedar mai. No hi ha cap lloc on puguin trobar-se i, a més, els seus pares tampoc les deixen sortir de casa. No és que no confiïn en elles; desconfien de la seguretat dels carrers de la seva ciutat i del seu país. Qualsevol cosa els hi pot passar quan menys s''ho esperin: ser segrestades, ser humiliades sense justificació, ser considerades terroristes, desaparèixer... O que els esclati una mina.

La família de la Txetxè valora molt la seva filla. La consideren llesta i ben educada, però estan preocupats pel seu futur; ni ells ni el país li poden donar el que voldrien. Els agradaria que el dia de demà tingués una professió i que pogués viure en una Txetxènia en pau i sense conflictes ni violència. A vegades, somnien que els seus fills i la seva filla se senten tranquils a la seva terra.

Annex EL CATA

El Cata viu a Vic, que és on va néixer ara fa 16 anys. Li agrada de la seva ciutat que és com un poble gran on tothom de la seva edat es coneix. El que no porta bé és la boira baixa de l'hivern.

Està fent quart d'ESO. L'anglès i el castellà li ha quedat en aquest trimestre, però està segur que passarà de curs i farà Batxillerat. Vol estudiar a la Universitat Magisteri musical. Els infants li agraden, i la música també. Toca el baix elèctric amb un grup de hardcore; els *Korn-Flictes.* Enguany s'ho estan currant molt amb els assajos, perquè tocaran a l'escenari de l'Espai de Joves de la Festa major.

L'IES li queda al costat de casa, pot anar caminant. Els seus professors i professores són bastant enrotllats i entre tots van muntant mogudes diferents: que si fem una asseguda per la guerra d'Iraq, que si fem unes jornades d'esport, organitzem un vídeo fòrum, representem una obra de teatre, és a dir, no només es dediquen als estudis sinó que es preocupen per altres coses que passen al voltant. Això si, el nivell que tenen és bastant dur.

El Cata no es queixa massa del seu institut, té bar, bons amics i amigues i l'horari que fan li permet assajar amb el seu grup dos tardes per setmana i així la resta aprofita per tancar-se a la seva habitació i estudiar, veure la televisió o jugar amb la consola. A l'hivern li encanta passar-se hores a l'habitació ben calent. Té les parets plenes de pòsters de futbolistes, de grups de música i algunes fotos penjades de tots els viatges que ha anat fent amb els seus pares durant les vacances d'estiu. El que més li va agradar va ser el d'Anglaterra, per tota la moguda musical que hi ha allà. Té molts bons records de Londres. Enguany encara no sap on viatjaran, potser van a l'Argentina.

Els caps de setmana aprofita per anar de marxa amb els seus col·legues, excepte els que li toca acompanyar els seus pares a la casa d'estada, on hi va obligat, i a sobre, li toca fer excursions d'aquelles que has d'estar patejant durant quatre hores. Ell prefereix quedar-se a Vic amb els amics per poder anar al parc a les tardes, i al bar o de concerts a les nits. No té hora de tornada a casa, els seus pares ja han après a confiar en ell, però normalment no arriba més tard de les tres de la matinada.

Els amics del Cata confien molt amb ell, diuen que és un bon col·lega tot i que algunes vegades és una mica tancat, és veu que és bastant solidari i si tens un problema sempre pots comptar amb ell i si no el tens, també.

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 4/ NENS, GRANADES, ÀVIES I FUSELLS

DESCRIPCIÓ

Amb la projecció del documental "Entrevistes a Txetxènia", l'alumnat reflexiona sobre el conflicte txetxè i les conseqüències per a la seva població.

ADREÇAT A

1r i 2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM.

OBJECTIUS

- Saber amb quines condicions viu la població txetxena i la manca que pateixen de drets socials, culturals i econòmics.
- Conèixer la por i la inseguretat existent als països en conflicte armat.

DESENVOLUPAMENT

1. El professor o professora pregunta a l'alumnat sobre la informació que tenen sobre països o territoris en conflicte armat. Cal que reculli les respostes dels joves a la pissarra. Pot obrir la participació amb preguntes com ara:
   Sabeu de zones del món on hi ha un conflicte armat? Quines?
   L'origen d'aquets tipus de conflictes, us semblen que són de caire més polític, cultural o econòmic?
   Quines diferències hi ha entre les repercussions que provoca en la població civil i en la militar?
   De quina forma creieu que viuen el dia a dia les famílies d'allà?
2. Projecció del documental *Entrevistes a Txetxènia* de Ricardo Ortega.
3. Es compara conjuntament amb l'alumnat les impressions recollides a la pissarra amb les vivències transmeses al vídeo.
4. Debat final i conclusions.

MATERIALS I TEMPORALITZACIÓ

20 min	Recollida inicial sobre zones en conflicte
15 min	Projecció del documental
10 min	Comparació
10 min	Debat final i conclusions
55 min	

- Documental *Entrevistes a Txetxènia* descarregable en *.mpg a www.txetxenia.org/matdidactic.htm
- Visualitzador d'imatges digitals (pantalla o projector multimèdia)

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Per grups es pot enregistrar en vídeo entrevistes on quedin reflectides les condicions de vida a Catalunya: nivell de seguretat, situació de l'habitatge, educació, sanitat, etc. Es poden passar a l'aula i comparar les condicions de vida al Principat i a Txetxènia.
+ Comparar els territoris amb una situació generalitzada de conflicte i inestabilitat –com ara Txetxènia, Sudan o Palestina–, amb altres on és més puntual però se'n fa molt ús polític (País Basc, risc d'actes terroristes a països europeus, etc.)

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 5/ UN (ALTRE) VIATGE DE FI DE CURS

DESCRIPCIÓ

Es proposa fer un viatge de fi de curs a Txetxènia amb l'oferta de l'agencia de viatges ARMA'T (DE VALOR) –a la què s'exposen els riscos del viatge–, per donar a conèixer la duresa de les condicions de vida d'aquest país.

ADREÇAT A

2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM

OBJECTIUS

- Sensibilitzar vers les condicions de vida d'indrets del món on la població està assetjada.
- Conèixer què implica viure amb la por i la inseguretat permanent.

DESENVOLUPAMENT

1. El professor o la professora ubica Txetxènia a un mapa de Peters.
2. Es reparteix l'annex –el fullet de l'agència de viatges ARMA'T (DE VALOR)– i es fa una lectura a classe.
3. Per parelles escriuen els trets de les condicions de vida de la població txetxena i sobre el possible desconeixement que en tenim. Poden emprar-se les següents preguntes:
   - *Viatjaríeu de fi de curs a un país com aquest? Per què?*
   - *Quina part és la que us ha impressionat més sobre què implica viure-hi?*
   - *Us imagineu què suposa per a la població viure en aquestes condicions?*
   - *Coneixíeu aquest conflicte? Si és que no, per què penseu que no en teníeu aquesta informació si és un país força proper?*
   - *Sabeu quins altres conflictes oblidats existeixen al món?*
   - *Heu sentit a parlar als diaris, la televisió, el carrer o a l'escola d'algun d'aquests conflictes oblidats?*
4. Es fa una lectura general de les respostes dels alumnes i s'obre un debat al voltant dels conflictes oblidats: per què no es donen a conèixer la majoria d'aquests conflictes?

MATERIALS I TEMPORALITZACIÓ

10 min	Explicació inicial amb el mapa del conflicte
10 min	Lectura del fullet ARMA'T DE VALOR
20 min	Treball per parelles
15 min	Reflexió final
55 min	

- Annex Viatges a Txetxènia per a joves ARMA'T (DE VALOR)
- Mapa de Peters

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Fer un altre fullet de l'agència ARMA'T (DE VALOR) on quedin reflectides les condicions de vida d'altres territoris on hi ha conflictes bèl·lics.
+ Explicar la diferència de la cartografia de Peters i el motiu d'emprar aquest mapa.
+ Marcar al mapa del món els països on fer un viatge actualment seria perillós pel fet d'estar en conflicte.
+ En cas que es faci una recol·lecta per a algun viatge de fi de curs al centre educatiu, dedicar una part a solidaritat –per a Txetxènia o algun altre país en conflicte.

+ Escriure les recomanacions que faríem a un grup de joves txetxens si viatgessin a Catalunya.

ANNEX Viatges per a joves a Txetxènia ARMA'T (DE VALOR)

Heu acabat uns estudis d'ESO, Batxillerat o CFGM?
Esteu pensant en l'experiència inoblidable d'un viatge de fi de curs?

ARMA'T (DE VALOR) us porta a Txetxènia 15 dies, per només 300,00 €

	L'OFERTA INCLOU	QUEDA EXCLÒS DEL VIATGE
Bitllet	Bitllet d'anada per a tot el grup	Per factors aliens a l'empresa no és possible organitzar bitllets de tornada
Assegurança mèdica	Cobreix les malalties comunes (constipats, ferides lleus, etc.)	Ferides greus per armes lleugeres, metralla i bombes. Lesions físiques i produïdes per violacions. Trencament d'òrgans i/o ossos per tortura. Tractament psicològic posttraumàtic.
Pensió i alimentació	Set nits amb habitació compartida i matalàs a terra. Hostal mig derruït.	El menjar no el serveix l'hostal, ni hi ha compromís de què en tinguin ni estiguin obertes les botigues de la zona d'hostalatge.
Transport	Viatge en autobús des de les quatre capitals catalanes fins l'aeroport de Girona.	La cerca de joves desapareguts va a càrrec de la seva família. Per la deportació a Catalunya dels fèretres cal contractar una assegurança extraordinària.
Excursions i visites	Visita de grup a una caserna militar	No es garanteix la sortida d'aquesta amb les mateixes circumstàncies de com s'ha entrat.

La contractació del viatge a Txetxènia implica l'acceptació de les següents condicions. En cas de no d'acomplir-les, ARMA'T (DE VALOR) no es fa responsable de les conseqüències que se'n poden derivar:

CONDICIONS

- Anar sempre en gran grup i no separar-se mai uns dels altres.
- Comprar una pistola semiautomàtica en trepitjar terreny txetxè, dur-la sempre a sobre i revendre-la abans de deixar el país.
- Mantenir dia i nit un estat d'alerta permanent.
- Deixar un telèfon de familiars de referència per actuar en cas de segrest. Les famílies dels viatjants caldrà que abonin una fiança mínima de 15.000,00 € a ARMA'T (DE VALOR). L'organització es compromet a tornar íntegrament la quantitat en cas que el fill o filla no hagi estat retingut sota la seva voluntat.
- Dur sempre la documentació a mà per als controls diaris dels cossos policíacs o militars, i un mínim de 300,00 € en líquid per subornar-los quan s'hagi de menester. Quan aquests es facin es mantindrà una actitud pacífica i submisa, sense mirar a la policia als ulls. En cas de pagament a aquestes persones, no es demanarà factura ni rebut.
- Les noies –llevat dels edificis privats– aniran amb roba ample de noi, cabells curts, i sense arracades, maquillatge, sabates, anells o altres béns associats al sexe femení. Això es farà per tal de reduir les possibilitats d'abusos sexuals i/o verbals dels cossos militars i policíacs.
- Està totalment prohibit, facilitar diners, menjar o béns a la població civil. L'acompanyament perpetu de militars amb l'expedició, col·laborarà en l'allunyament d'aquesta, del grup.
- No està permès amb la població rebel txetxena expressar de forma oral i/o escrita cap referència a la llengua, realitat o població russa. Tampoc ho està amb l'exèrcit invasor fer cap referència a conceptes relacionats amb la llibertat, la democràcia real o els drets socials, culturals i econòmics (com ara conceptes relacionats amb *sobirania dels pobles*, *drets humans*, *pobles oprimits*, *llibertat d'expressió*, etc.)
- Abans de creuar un pont, entrar en un túnel o a un edifici, es farà una inspecció prèvia per

- Queda prohibida tota reunió i/o conversa de més de tres joves en un espai públic, donat que pot ser una llavor de planificació o subversió terrorista.

tal d'assegurar que –en el moment d'ús o estada– no hi haurà despreniments.

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 6/ DRETS O TORÇATS?

DESCRIPCIÓ

A partir de la recopilació dels alumnes sobre els drets fonamentals garantits de la població catalana, es fa una comparació amb els que en té la població txetxena.

ADREÇAT A

Batxillerat

OBJECTIUS

- Conèixer les condicions de vida de la població txetxena i la cobertura dels seus drets.
- Identificar les violacions dels drets humans i indagar en les seves causes.
- Relacionar els drets humans amb les nocions de justícia, igualtat, llibertat, pau, dignitat i democràcia.

DESENVOLUPAMENT

1. Es divideix la classe en grups de 4-6 persones. Cada un haurà de fer una llista d'allò que necessitem com a poble per viure col·lectivament amb dignitat i llibertat. Es poden donar uns exemples per facilitar el debat:
   Caminar amb seguretat pel carrer?
   Decidir qui volem que ens governi?
   Poder-nos trobar amb els col·legues que vulguem al carrer a una plaça?
   Escoltar un programa de ràdio que sigui informatiu i no un pamflet propagandístic?
2. Posta en comú i síntesi del treball dels grups. L'alumnat haurà d'escriure aquest resum i síntesi.
3. La professora o el professor encarrega individualment o per parelles que:
   - Busquin si aquests drets estan recollits en algun tractat o pacte.
   - En cas afirmatiu, recollir si es tracta d'un dret polític, civil, econòmic, social o cultural.

   Es poden donar com a fonts:
   Observatori DESC (Drets econòmics, socials i culturals):
   http://www.descweb.org
   Amnistia Internacional Catalunya –grup d'educació:
   http://www.amnistiacatalunya.org/edu/cat/documentacio.html

   Exemple:

Necessitat expressada pels alumnes	Dret recollit	Tipus de dret
Disposar d'un sostre i un lloc on poder dormir	**Dret a l'habitatge** (Article 25 Declaració dels drets Humans, i Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals)	Social (DESC)

4. Es recull el treball de l'alumnat i es compara la situació de Catalunya –on la majoria de drets estan garantits– amb la de Txetxènia –exemple de país en que ni el mínims drets socials, civils i polítics estan garantits.

TEMPORALITZACIÓ

5 min	Presentació
15 min	Treball en grup
10 min	Posta en comú i síntesi
30 min	

Treball de recerca individual o per parelles

20 min	Recull treball de l'alumnat i comparança entre la cobertura dels drets a Catalunya i Txetxènia
10 min	Debat i conclusions
30 min	

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Realitzar un treball de recerca sobre els organismes que estan implicats en la lluita per la defensa dels drets humans, quins són i quines estratègies apliquen a nivell Internacional en general o a Txetxènia en concret.
+ Fer un llistat de totes les organitzacions i serveis que existeixen per tal de fer efectius els nostres drets (ex. els centres públics d'ensenyament primari i secundari, per cobrir el dret a una formació bàsica)
+ Dedicar una jornada o setmana temàtica als drets humans i als territoris en conflicte on la població civil està desprotegida.

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 7/ ELS CONFLICTES A NO OBLIDAR

DESCRIPCIÓ

Situar a un mapa de Peters els conflictes bèl·lics actuals i els països on es donen violacions dels drets humans.

ADREÇAT A

2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM.

OBJECTIUS

- Situar i conèixer totes les regions del món a les que es violen els drets humans i/o estan en una situació de conflicte armat.
- Conèixer la tasca dels organismes que lluiten per la defensa dels drets humans.

DESENVOLUPAMENT

1. El professor o la professora facilita una fotocòpia del mapa de Peters als alumnes i els explica el sentit d'aquest.
2. Els alumnes amb l'ajuda del professor han de senyalar totes les regions a les que existeixen violacions dels drets humans i/o conflictes armats. Primer es senyalen tots aquells que els alumnes coneguin i després es parla dels desconeguts.
3. En gran grup es fa un recompte total del nombre de països que estan en aquesta situació fent una diferenciació entre aquells que ja es coneixien i els que no.
4. El grup classe reflexiona sobre els motius pels que si es coneixen alguns conflictes i d'altres no, quins interessos poden haver darrere els conflictes i si tenen cap relació amb els interessos dels països del Nord.
5. Un cop realitzada aquesta reflexió, es fa una recerca dels organismes internacionals que lluiten pels drets humans i sobre quina és la seva presència o incidència a cada país.

MATERIALS I TEMPORALITZACIÓ

10 min	explicació de l'activitat i del mapa de Peters
30 min	senyalar al mapa els conflictes
20 min	diferenciar els conflictes coneguts i desconeguts
30 min	reflexió
30 min	recerca dels organismes pels drets humans
2 h	

- Mapa de Peters

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Per parelles els alumnes poden escollir un dels conflictes esmentats i aprofundir sobre el mateix, aportant a la resta dels companys la informació aconseguida.
+ La recerca també pot estar orientada a conèixer les ONG i moviments que estan recolzant la població o denunciant la situació del conflicte.

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

Activitat 8/ LLIBERTAT D'EXPRESSAR-SE O DE MATAR L'EXPRESSIÓ?

DESCRIPCIÓ

Aprofundir en la manca de llibertat d'expressió de l'època franquista, el dret que ara té garantit l'alumnat, i es compara amb la situació de Txetxènia.

ADREÇAT A

2n cicle d'ESO, Batxillerat i CFGM.

OBJECTIUS

- Conèixer la limitació a la llibertat d'expressió existent a Txetxènia i a altres països del món.
- Valorar la tasca que fan i han fet periodistes amenaçats com Anna Politkovskaia.

DESENVOLUPAMENT

1. El professor o la professora demana a l'alumnat que expliqui què entén per llibertat d'expressió, tot argumentant que aquest dret –com la majoria– es valora i s'entén sobretot quan no es té.
2. Divideix l'aula en grups de 4-5 persones i encarrega un treball a dues bandes. Per un costat hauran de comentar un cas de mancança del dret i per un altre del seu gaudiment:

No es té llibertat d'expressió	Se'n disposa
Comentar què saben de la censura i l'autocensura existent a Catalunya al llarg de l'època franquista.	Davant una possible situació injusta P.e.: *L'equip directiu anul·la sense cap justificació la festa de final de curs.* expressar els diferents canals de què l'alumnat disposa per donar a conèixer la seva opinió P.e.: *La web o revista del centre, repartiment de fotocòpies amb la informació, plantejament de la situació en espais col·lectius com ara tutories, etc.*

3. Posada en comú del treball en grup i explicació de la situació de Txetxènia a la que l'expressió de les pròpies opinions o la denúncia de situacions injustes, pot comportar amenaces de mort i fins i tot l'assassinat.

MATERIALS I TEMPORALITZACIÓ

10 min	presentació i aclariment del dret a la expressió
30 min	treball en grup
10 min	posada en comú i explicació de Txetxènia
5 min	cloenda
55 min	

ALTRES SUGGERIMENTS

+ Podem presentar i comentar el cas de l'assassinat de l'Anna Politkòvskaia; una periodista russa defensora dels drets humans a Txetxènia.
+ Es pot preparar prèviament l'activitat, proposant a l'alumnat que prèviament preguntin a familiars que implicava viure a Catalunya en l'època franquista (pel que fa a la llibertat d'expressió).

Per complementar l'activitat teniu gratuïtament al vostre abast

Fullet *Txe...què?*
Material divulgatiu per a joves sobre Txetxènia

Monitor per a realitzar l'activitat
Desplaçament fins al centre

➔ txetxenia@dretsdelspobles.org ➔ **93 723 71 02**

CONTACTE I SUPORT TÈCNIC

A la Lliga dels Drets dels Pobles hi ha un equip tècnic especialitzat per a:

- Realitzar tallers sobre Txetxènia a centres d'ensenyament de secundària.
- Facilitar-vos materials escrits i gràfics del fons documental de l'entitat, per a la realització d'activitats.
- Posar-vos en contacte amb professorat d'altres centres d'ensenyament que estan desenvolupant activitats de sensibilització sobre Txetxènia.
- Donar-vos suport tècnic.

Per contactar:

<table>
<tr><th>Correu postal</th><th>Correu electrònic</th><th>Telèfon</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Lliga dels Drets dels Pobles
Sant Isidre, 140 –Ca l'Estruch–
08208 Sabadell (Barcelona)</td><td>txetxenia@dretsdelspobles.org</td><td>93 723 71 02 (de 9 a 14 i de 17 a 21 h)</td></tr>
<tr><th>Web</th><th>Fax</th></tr>
<tr><td></td><td>www.txetxenia.org > contacte</td><td>93 168 58 71</td></tr>
</table>